

Kubinszky Mihály professzor úr pályája kezdetén, 1950 és 1957 között a Soproni Magasépítő Vállalatnál (később Győr Megyei Építő Vállalat) építésvezetőként fontos épületek, épületegyüttesek kivitelezési munkáinak szervezésében vett részt, például Soproni Asztalosárugyár, Petőházi Cukorgyár, Fertődi Laktanya. Diplomájának megszerzését követően 15 évig dolgozott a méltán neves és elismert Rados Jenő professzorral a fertődi Esterházy-kastély helyreállításán. Ezeken kívül számos tervezési és rekonstrukciós munka fűződik nevéhez, úgymint a Tanulmányi Erdőgazdaság Fűrésztelepének és a Botanikus Kert növényházának tervezése, illetve a Soproni Vasöntöde és a Soproni Hőerőmű rekonstrukciós munkái. A MÁV História Bizottságának tagjaként – a vasúti magasépítmények történeti kidolgozása nyomán – részt vett az arra érdemes vasúti épületek rekonstruálásának előkészítésében is. A felsorolt munkák mellett említést érdemelnek az Erdészeti és Faipari Egyetem Magasépítés Tanszékének kötelekében végzett műszaki szakértési és a Sopronban megvalósult lakóháztervei (pl. Deák téri foghíj)beépítés, sorházak a Fűzfa soron, nyaralók a Lőverben). A jogutód Soproni Egyetem hagyományörző hallgatósága számára mára emblematikussá vált – mindmáig „KISZ-ház” néven ismert – Ifjúsági Ház épülete azonban kevésbé ismert, melynek tervezési és kivitelének irányítási munkáiban Kubinszky Mihály fiatal tanársegédként vezető szerepet vállalt.¹

A Magyar Királyi Bányászati és Erdészeti Akadémia és jogutód intézményeinek legendás hallgatói szervezete, a boldog emlékéü Ifjúsági Kör 1949. május 7-én feloszlatta magát.² Az Ifjúsági Kör II. Rákóczi Ferenc utca 13. szám alatti házat – a közösségi lét fontos színhelyét –, a főiskolások elvesztették. A Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége (MEFESZ) keretében jelentősen megváltozó – a szocialista politikai konstellációnak megfelelő – szemlélettel szervezték a hallgatóság életét. A következő éveket az állandó változások jellemezték. Az 1950-es évben politikai indíttatással szintén országos szinten hívták életre a Dolgozó Ifjúság Szövetségét (DISZ), amely megalakulását követően hét évvel, azaz az 1956-os forradalom után átszerveződött, és Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) néven a DISZ utódszervezeteként működött, és meghatározó szerepe lett a főiskola hallgatói életének szervezésében.

A hallgatóság igénye ezekben az időkben a nélkülözött közösségi tér iránt egyre fokozódott, így nem tettek le egy ifjúsági hely kialakításának gondolatáról. A Soproni Egye-

¹ Dr. Kubinszky Mihály személyi anyaga a Soproni Egyetem Központi Levéltárában érhető el (a továbbiakban SOE-KL) 22.E 18.

² Wisnovszky Károly: Ötven éve ölték meg az Akadémiát. Egy szemtanú vallomása In. Erdészettörténeti Közlemények 44. (1999), 81–137.; Ruhmann Jenő: A Bánya-, Kohó és Erdőmérnök hallgatók Ifjúsági Körének agóniája és halála. In: Soproni Műhely 1996. október, 6–7. sz.

tem című lap 1958. májusi számában a következőket olvashatjuk az Egyetemi Clubház építéséről: „Még a félév elején felvetődött az egyetemünkön az a gondolat, hogy építsünk kultúrotthont, ahová elmehetünk szabadon szórakozni és pihenni. Azóta 3 hónap telt el, és nem mondhatjuk azt, hogy tétlenül. Ha valaki nyitott szemmel jár, az láthatja, hogy most már a gondolat kezd valóra válni.”³

Ezzel kapcsolatban számos alternatíva vetődött fel. Zambó János dékán javaslata szerint egy romos ház saját erőből történő felújítása is ésszerű megoldás lehetett volna. Ez azonban nem volt kivitelezhető. Miközben alkalmas épületet kerestek, arra a gondolatra jutottak, hogy ezen épületek társadalmi munkában bontott anyagából, hallgatói összefogással felépülhetne az áhított művelődési ház. A költségekhez a hallgatóság három felvett előadásának bevételével kívánt hozzájárulni.⁴

1. kép. Polgári ház a II. világháborús bombázást követően a soproni Hunyadi utca és a Béke út sarkán. Sarkady Sándor gyűjteményéből.

A főiskolások kezdeményezésére és aktív részvételével, valamint a főiskola akkori igazgatóhelyettese, Gál János professzor támogatásával az 1958-as év elején elkezdődhetett az „egyetemi clubház” tervezése. A megalakított Építési Bizottság létrejöttét követően három hónappal kijelölte a klubház helyét, és gondoskodott a telek megszerzéséről.⁵

³ *Benyőcs Ferenc*: Egyetemi clubház építéséről. In Soproni Egyetem c. diáklap (1958), 16. p., Soproni Egyetem Központi Könyvtár és Levéltára (a továbbiakban SOE KKL)

⁴ KISZ Művelődési Ház születése. In Soproni Egyetem c. diáklap, (1959) 1–5 p.

⁵ *Benyőcs* 1958. i.m. 16–17. p.

A kezdeményezést az egész erdész szakma, Sopron város és számos pártoló szervezet – a Soproni Sörgyár, a Vasöntöde, és még a magyar Honvédség is – magukénak érezte, így a diákság sokfelől kapott anyagi és egyéb támogatást, segítséget az építkezéshez. A megvalósításhoz anyagiakkal többek között a főiskola, a városi tanács, a Földművelésügyi Minisztérium Szakoktatóügyi Főigazgatósága, illetve Erdészeti Főigazgatósága, továbbá a Tanulmányi Erdőgazdaság járult hozzá. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság (OEF) és az erdőgazdaságok a 800.000 Ft összköltségvetésű építkezéshez 400.000 Ft anyagi támogatást nyújtottak az Erdőmérnöki Főiskola hallgatósága számára.

A főiskola vezetése ekkor fordult a Földművelésügyi Minisztérium Szakoktatóügyi Főigazgatóságához, akik a kérést azonnal fogadták, és biztosították az építkezés befejezéséhez szükséges anyagi fedezetet, valamint a Nehézipari Minisztériummal kötött tárcaközi megállapodás eredményeként a berendezéshez szükséges anyagi forrás is rendelkezésre állt.⁶

Az építéshez a városi vezetés és az Állami Tanulmányi Erdőgazdaság építőanyagot (homokot és követ) adott, de az anyagok kitermelését a hallgatóságnak önerőből kellett megoldania. A 100 m³ kő kitermelése kézi erővel kivitelezhetetlen lett volna. A főiskola ifjúságának a Tatabányai Szénbányászati Tröszt volt a segítségére, akik a kitermeléshez eszközöket biztosítottak, továbbá a szállítási feladatokat részben vállalták. Fennakadások nehezítették e munkát, amiről szintén beszámolt az ifjúság. A megoldásra váró logisztikai, technikai problémák mellett néha az is előfordult, hogy az adott évfolyamról a munkára beosztott emberek nem jelentek meg az építkezésnél. Mindazonáltal az építkezés munkálataival kapcsolatban „erőben és lelkesedésben bizakodva” zárja gondolatait Benyőcs Ferenc bányamérnök hallgató.⁷ Az építkezéshez a városi tanács a Hunyadi utca – Béke út sarkán egy, a II. világháború bombázáporában megsemmisült polgári ház helyén biztosított telket (1. kép).

Az 1950-es évek építészeti stílusának megfelelő, modern architektúrájú épület tervezését a főiskola Építéstani Tanszékének három oktatója: Winkler Oszkár professzor, Strausz József adjunktus és Kubinszky Mihály tanársegéd végezték. A központi fűtés terveit a Faipari Géptani Tanszék készítette. Miután megkapták az építési engedélyt, Kubinszky Mihály építész, tanársegéd vezetésével megkezdődhetett a földszintes, L-alakú épület terveinek kivitelezése (2-4. kép).⁸

Az építkezés koordinálását és részben a kivitelezés munkálatait is az Építésügyi Minisztérium Győr megyei Állami Építőipari Vállalat végezte.⁹ A munkából azonban a hallgatóság és a főiskola fiatal oktatói gárdájának szervezett csoportjai is kivették részüket. Strausz adjunktus úr „*még a csákány nyelet is megfogta, és demonstrálta a fiataloknak, hogy a jó mérnök a csákánnyal is éppen úgy tud bánni, mint a ceruzával.*”¹⁰

⁶ KISZ Művelődési Ház születése i.m.

⁷ Befejezéshez közeledik a K.I.Sz. Ifjúsági ház építése. In: Soproni Egyetem c. diáklap (1958) 8 p. (SOE KKL)

⁸ KISZ Művelődési Ház születése 1959. i.m.

⁹ Benyőcs 1958. i.m.

¹⁰ KISZ Művelődési Ház születése 1959. i.m. 3. p.

2. kép. Az „egyetemi club” homlokzatterve. Eredeti tervek: Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára, 15129/1958. (Digitalizált másolat: SOE KL).

3. kép. A KISZ-ház építése. A felvételt Kubinszky Mihály készítette (SOE KL).

Míg a diákok a nyári szünidőt töltötték, az építkezés töretlenül haladt, tető alá hozták a klubház épületét, sőt megkezdődött a belső munkák kivitelezése is. Őstől a munkaerő hiánya is mérséklődött, hiszen visszatértek az építőipari vállalat munkásai a nyári szabadságukról, így ismét teljes erővel folytatódtak a munkálatok. Örömmel számol be a főiskola diáksága a pénzügyi nehézségek sikeres leküzdéséről, így már csak az volt a kérdés, hogy a kivitelező vállalat eleget tud-e tenni ígéretének, miszerint az épület 1958. novem-

4. kép. A KISZ-ház falazása. A felvételt Kubinszky Mihály készítette (SOE KL).

ber 7-ére készül.¹¹ A munkálatok előrehaladtával az ifjúság társadalmi munkában elsősorban az udvaron és az utcán visszamaradt törmelék eltávolításán dolgozott, amihez szállítójárművet ugyancsak a Tanulmányi Erdőgazdaság biztosított számukra. Eközben a homlokzaton az utolsó simításokat végezték a szakemberek; vakolták, színezték az épületet, és már csak néhány asztalosmunka váratott magára. Az elkészült aljzatbetonra lerakták a parkettát, elkészültek a belső burkolatok is (5. kép).

Az '50-es évek lehetőségeihez mérten egy kiváló minőségű, igényesen megtervezett és felépített épület jött létre. Az előcsarnok kialakítása igazán elegáns volt; díszes vörös műkőburkolatot kapott, míg a falakat mellvédmagasságig tölgyfa lambériával burkolták. A belső oszlopok helyszínen felhordott műkő burkolata az oldalfallal megegyező színben készült el. Sajnos mára a belső tér többszöri átalakítását követően az előcsarnok elvesztette eredeti pompáját.

Az eredeti tervekben még hagyományos, kályhás fűtési megoldás szerepelt, azonban az anyagi feltételek kedvező alakulása lehetővé tette a központi fűtés rendszerének kialakítását. A nagyterem mennyezetének kazettáiban és az oldalfalakon elhelyezett opálencsék biztosították a kellő megvilágítást.¹² Ez idő tájt elkészült a bebútorozási terv is. Mintegy 200 szék elhelyezését tartották kívánatosnak a nagyteremben, ami ilyen módon

¹¹ Egyetemi clubház építéséről. In Soproni Egyetem c. diáklap, (1958.) 16 p. (SOE KKL)

¹² Befejezéshez közeledik a K.I.Sz. Ifjúsági ház építése, 1958.

5. kép. A KISZ-ház építése. A felvételt Kubinszky Mihály készítette (SOE KL)

kiválóan alkalmassá válhatott – mind kialakítása, mind pedig berendezése szempontjából – nagyobb rendezvények megtartására is. A televíziós szoba 30 néző számára kínált kapcsolódási lehetőséget egy televízióval és egy zeneszekerénnyel. A fentiek alapján okkal adott hangot a hallgatóság azon szívbeli reményének, miszerint még az 1958-as évben teret kaphat a KISZ-házban az ifjúsági élet.¹³

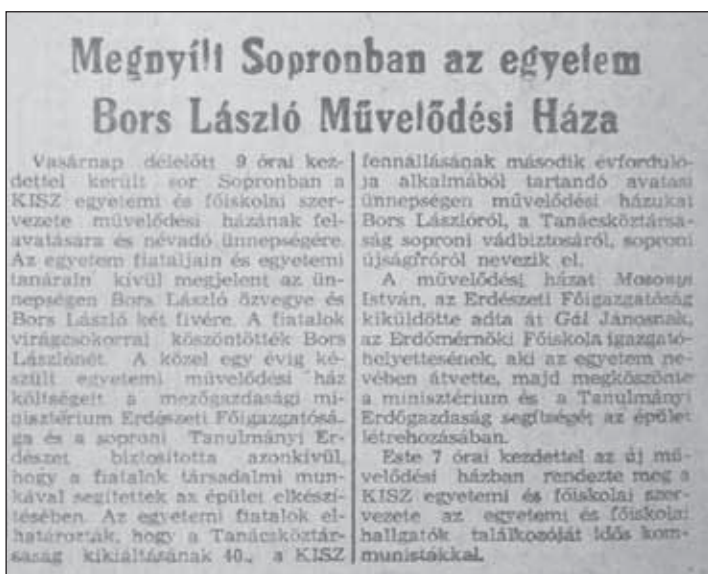
Az áldozatos munka, a tenni akarás és a nagyszabású közösségi összefogás gyümölcseként 1959. március 22-én adhatták át az ifjúsági élet korszerű épületét, amelyet Bors László újságíróról, a Tanácsköztársaság soproni vádbiztosáról neveztek el. A „KISZ-ház” ünnepélyes keretek között lezajlott átadásáról a Kisalföld hasábjain is beszámoltak (6. kép).¹⁴

A pezsgő hallgatói élet emblematikus helyszíne lett a máig is „KISZ-ház” néven ismert épület. A klubház 200 fő befogadására alkalmas előadóteremmel és színpaddal rendelkezik, helyet kapott az épületben egy könyvtár, egy klubszoba, valamint televíziószoba és a ruhatár is. Kiváló lehetőséget kínált az igényes szórakozásra – színpadi művek és zenei előadók estek, szombat délutáni klubestek szervezésére.¹⁵ Az épület ifjúsági rendezvények széles sorának adott otthont az elmúlt majd’ hat évtized során. A szakkörök és

¹³ KISZ Művelődési Ház születése 1959. i.m.

¹⁴ Az egyetemi művelődési ház megnyitója. In: Kisalföld (1959) 3. 24.

¹⁵ Befejezéshez közeledik a K.I.Sz. Ifjúsági ház építése 1958.

6. kép. Az egyetemi művelődési ház megnyitója a Kisalföld 1959. március 24-i számában
(Digitalizált másolat: SOE KL)

a diákszínpad mellett számos szakmai program színtere is volt egyben, hiszen a mérnök-továbbképzőket, tudományos ülésszakok szimpóziумait, esetenként a nyári egyetemek előadásait is itt tartották meg (7. kép).

A ház alagsora 1970-ben átépítés keretében bővült, ugyanis lelkes hallgatói részvétellel kialakították a Pinceklubot. Nyilván megvoltak ekkor is a hallgatói élet – a zenés-táncos események – jól megszokott színterei, mint például a Sotex vagy épp a Bástya, a hallgatóság viszont szeretett volna egy olyan helyet, aminek „aurája van”, amit igazán magáénak érezhet (8. kép). Kiss János – ekkor III. évfolyamos faipari mérnökhallgató – az Erdészeti és Faipari Egyetem lapjában 1970-ben közölt riportjában bizakodásának adott hangot, miszerint rövid időn belül elkészülhet az áhított „Pince”. Kialakítására a diákélet ekkorra már jól bevált színhelyét, a „KISZ-házat” találták alkalmasnak a tervezői csoport hallgatói. Az Ifi-ház alatti belső pinchelyiséget hatvan fő kényelmes befogadására alkalmas alapterülettel kívánták átalakítani. A belső tér tervei hűen tükrözték a hallgatóság által megálmodott miliőt: „A falak falburkolást kapnak, a terem belső végén bárpult fog állni. Hangulatvilágítás, kis asztalok, kárpitozott bútorok teszik kellemessé az ott tartózkodást.”¹⁶

Az 1970/71-es tanévben már készen volt a költségvetési terv, megtörtént a különféle szakipari munkák felmérése. A diákság ügyét támogatva a berendezés anyagszükségletére állami felajánlások érkeztek. A bútorzatot a tanműhelyben tervezték elkészíteni a

¹⁶ Kiss János: Pinceklub. In: Soproni Egyetem – Az Erdészeti és Faipari Egyetem lapja (1970) 1969/70. 3. sz. (SOE KKL) 15.

7. kép. Szombat este a KISZ-házban. A felvételt Tarjáni Antal készítette (Digitalizált másolat: SOE KL)

8. kép. Hangulatkép a Pincében (Fotó Tarjáni Antal, 1975)

faiparos hallgatók. Mindehhez, és a pinchelyiség átalakításához a hallgatóság tevékeny közreműködésére számítottak. Ekkor még a végleges jóváhagyás nem született meg, és az anyagiak sem voltak teljes egészében biztosítottak, de a fiatalok szívügyüknek tekintették a feladatot. Az oktatók is támogatták a klub kialakítását, többek között Béli Ferenc oktatási rektorhelyettes, a Fizika Tanszék vezetője pártfogásával tevékenyen járult hozzá a tervek elkészítéséhez, azok kivételéhez.

1970/71-ben elkezdődhetett a tervek megvalósítása, ki-ki szabadidejét feláldozva segítette a munkát. A „műszakok” szervezése nem volt könnyű feladat, hiszen a változó egyéni szabadidő megnehezítette a brigádok kialakítását és koordinálását. Általában délután dolgozott a lelkes ifjúság, de az „éjszakai műszakok” sem voltak ritkák. *„Mindent összevetve: bár félfüllel halljuk az időnként meg-megszólaló – gátló – visszamaradást okozó – demoralizáló véleményeket, azért a karaván halad. Halad, mert villanyszerelőink, lakatosaink, asztalosaink, kárpitosaink, anyagbeszerzőink, kőműveseink, kubikosaink, szállítómunkásaink, mind főfoglalkozású egyetemi hallgatók – erdészek és fások vegyesen... A mind égetőbbé váló igények – meghitt, sajátunknak érzett olcsó szórakozóhely hiánya – szükségessé tették a felsorolt szempontokat kielégítő, más egyetemeken már jól bevált pinceklub létesítését.”*¹⁷ A klub 1971-ben készült el erdőmérnök és faipari mérnök hallgatók fáradságot nem kímélő munkája nyomán. Az országban addig ilyen mérvű tenni akarásra hallgatói körökben nem nagyon volt példa, hiszen valóban ők maguk, a két kezükkel alkották meg a klubot, egyetemi tanulmányaik megkezdése előtt szerzett iparos ismereteikre támaszkodva. Természetesen nem sikerülhetett volna mindez, ha a tanszékek, oktatók, az egyetemi dolgozók nem segítik az ifjúság törekvéseit – hasonlóan a Pincének otthont adó Ifi-ház építéskor tapasztalt összefogáshoz. Elődeink bizonyították, hogy verejtékkel, kitartással, becsületos munkával, gondos szervezéssel megvalósíthatók – minden kezdeti nehézség dacára – az elrugaszkodott, merész fantáziának tűnő elképzelések is.

A 2009-ben részben felújított „KISZ-ház” üzemeltetője az Universitas Fidelissima Kft., felügyeletét a Rektori Hivatal látja el. Napjainkban a selmeci hagyományok keretein belül szervezett egyetemi élet nélkülözhetetlen színtere, hiszen a szakestélyeket szinte kivétel nélkül itt rendezi meg a hallgatóság. Az épület előtt álló öreg kőhattyú a valétánsok szalagszentelő és korsóavató szakestélyei alkalmából évről-évre tollruhát ölt. Az épület, az előtte álló szobor, a tér a diákéletünk megannyi szívmengető mementóját idézi fel bennünk. Természetesen építéskor sem hitt minden oktató abban, hogy „ennek a csodának” a véghezviteléhez lesz elegendő fiatalos lendület. Voltak azonban olyan oktatók, akik a fiatalság mellé álltak, és szerszámnyelet ragadva saját példájukkal jártak élen. Ilyenek voltak Gunda Mihály, Pántos György, Vancsura Rudolf, Kertész István, Csikós György és Berta Jenő is.¹⁸

Az épület napjainkra sajnos erősen lepusztult. Elődeink áldozatos munkájának eredményét nem szabadna az enyészetnek hagyni. Nem pusztán önös érdek az épület

¹⁷ Kiss János: Klub '71. In: Soproni Egyetem – Az Erdészeti és Faipari Egyetem lapja (1971) 1970/71. 1. sz. 23. (SOE KKL)

¹⁸ KISZ Művelődési Ház születése 1959.

9. kép. Az Erdészeti és Faipari Egyetem oktatói a Pinceklubban - Balról Rónai Ferenc, Tihanyi Zoltán, Dobos Tibor, Káldy József, Marosvölgyi Béla. (A felvételt Tarjáni Antal készítette)

megmentésének gondolata, amihez mindnyájunk megannyi érzelmi szállal és emlékekkel kötődünk. A jövő hallgatóságának is szüksége van erre a közösségi térre. A felújítás csak is az építkezés időszakához hasonlatos összefogás eredményeként valósulhatna meg. Az épület teljes körű megújítása vitathatatlanul időszerű feladat, hogy megőrizhessük az épületet a jövő hallgatósága számára mindazok emlékével együtt, akik oly sokat tettek azért, hogy felépülhessen.

Jó szerencsét!